

A Véssey család története

Törzsökös Somogy vármegyei család, mely (Vésse) Vése helységnévről vette családi és előnevét. A család két őse 1283-ban IV. László királytól kapott királyi adományt Vése helységre. A család adatai szerint 1387-ben négy ágon éltek a család ősei. A reformáció terjedésekor a család lutheránussá lett. A családi kapcsolatokban a vallásazonosságot keresték, ezért többnyire a vármegyén kívül házasodtak.

Ennek okozója volt részben a családi kapcsolatok hiánya, részben a család lutheránus vallása és az a körülmény, hogy a XVIII. Század közepéig négy ízben fordult elő, hogy a családban csak egy férfi élt.

Az 1781-ben kelt II. József féle türelmi rendelet szabadabb vallásgyakorlást tett lehetővé. Az elkövetkezendő években a Vésseyek többször töltöttek be esperességi, felügyelői címet és több éven át volt Véssey a Marcali járás főszolgabírója és a vármegye közjegyzője. A Szabadságharc idején Véssey Márton hűtlen lett a császári udvarhoz. Ennek a rebellióknak a terhét a család évtizedekig viselte. Ez az esemény nagymértékben szerepet játszott abban, hogy a család később visszavonult életet élt. A család tagjai csak a közvetlen határos birtokosokkal tartottak fenn nem túl szoros kapcsolatot.

A szőcsénypusztai birtok állapota a Vésseyek idején

Véssey Sándor a felsőzsitfai és szakácsi ingatlanaiból és ezek tartozékaiból hitbizományi birtokot létesített a Magyar Királyi Igazságügyminiszter engedélyével 1885. decemberében. A hitbizomány kialakításával biztosította a birtok oszthatatlanságát és elsőszülött leszármazottjának, Véssey Lajosnak az öröklést. A terület jelentős változáson ment keresztül Véssey Sándor birtoklása alatt. A századforduló idején megépült a kastély Szőcsénypusztán. A kastély építőmestere Csomós Gyula volt. A kastély körül angol kertet és ahhoz kapcsolódóan parkerdőt létesítettek. A Várhegy északi meredek oldalába utat vájtak, hogy a szemközti domboldalon épített családi temetőt könnyen elérhessék. A temetőhöz vezetett út 1897-ben készült el. A sétatút buxusokkal szegélyezett és a hegy felőli oldalon az omlás veszélye miatt téglamellvéddel megerősített. Az út szélessége és kiépítése a kocsival való közlekedést lehetővé tette.

A temetőt és az előbb említett utat Véssey Sándor lányáról, Margitról nevezte el (Margit temető, Margit-út), aki a családi temető első halottja volt.

Véssey Sándor életében a birtok felvirágzott, a vármegye legjobb gazdaságai közé számított. Halála után 1912. novemberében iktatták be birtokosnak fiát, Véssey Lajost.

Véssey Lajos ekkor már Vése és Szőkedencs birtokosa volt, nagybátyja Véssey Mihály után, aki birtokaiból szintén hitbizományt létesített 1885-ben, és mivel utódja nem volt, törvényes örökösül unokaöccsét nevezte meg. Véssey Lajost 1908-ban iktatták be nagybátyja helyére.

Véssey Lajos birtokainak leírása 1913-ból

Az uradalom területe 6712 m hold volt, melyből 2000 m holdat Vésén bérbe adtak. A szőcsénypusztai 4712 m holdból 2080 m hold erdő, 1786 m hold szántó, 284 m hold legelő, 282 m hold kaszáló, 61 m hold kert, 4 m hold szőlő, 4 m hold gyümölcsös és 170 m hold egyéb volt. Az erdőterület jelentette a gazdaság több mint 50 százalékát. Az erdőben gazdag vadállomány élt, főleg dämvad, őz, szarvas és sok apróvad.

Az uradalom állatállománya

- lóból: 16 igás, 8 urasági, 6 csikó az igáslovak után
- marhából: 100 jármosökör, 90 tinó, 50 hizó, 2 tenyészbika
- juhból: 4000 merinói, 70 tenyészkos
- baromfi

Az uradalom területén lévő ipari létesítmények és eszközök

- 2 téglá és cserépegető üzem
- két 3 köves, 2 hengeres vízimalom
- 8 HP gőzcséplőkészlet; 2 kévekötő- és 3 marokrakógép.

Véssey Lajos hitbizományi erdőbirtokának leírása 1932-ből

Az erdőterület nagysága 1923-ban 1654,3 khold volt, míg 1932-ben nagysága 1673,9 kholdra csökkent. A csökkenést az okozta, hogy néhány kataszteri holdat más művelési ágnak adtak át.

Az erdőbirtok négy község határában húzódott. Felsőzsitfa környékén volt 1246 khold, Gadány térségében 34,8 khold, Nagyszakácsi környékén 18,5 khold, és Vése határában 355 khold.

Az „A” gazdasági osztály fafajainak százalékos összetétele

nemesdió	3 %
vadgesztenye	0,1%
magaskőrís	0,6%
erdei fenyő	7 %
fekete fenyő	0,1%
lucfenyő	3 %
vörös fenyő	0,2%
tölgy	27 %
bükk	30 %
gyertyán	9 %
cser	16 %
akác	4 %
összesen	100 % - 691,2 khold

A „B” gazdasági osztály fafajainak százalékos összetétele

bükk	11,2 %
gyertyán	8,6 %
tölgy	36,6 %
cser	16,8 %
kőrís	1 %
éger	19 %
szil	3,4 %
nyír	0,6 %
akác	2,5 %
luc	3,0 %

összesen 100 % - 836,0 khold
Tisztás 32,8 khold

Természeti emlék (Parkerdő)

bükk	29%
tölgy	17%
szil	5%
hárs	4%
akác	8%
gyertyán	5%
lucfenyő	32%
összesen	100% - 29,4 khold

A művelés 80 éves vágásfordulóval történt. Az erdőben tarvágást a művelés során nem alkalmaztak. A kitermelt fákat csak saját birtokon belül, saját céljaikra használták fel.

A kastély - a díszkert – a parkerdő

A Szőcsénypusztán megépített eklektikus kastélyhoz délnyugatról és délkeletről kavicsos feljáró út vezetett. A délkeleti kaput csak ritkán használták.

Az épülethez angol kerttel csatlakoztak. A kert és az épület találkozásánál az északi és a déli (főhomlokzat) homlokzat előtt díszes kialakítású pleasure-groundot alakítottak ki. A pleasure-ground, 30-40 cm magas nyírt buxusokból és egynyári virágokból állt. Az épület és kert érintkezésénél meglévő geometrikus formák, az épületből távolodva egyre jobban fellazultak, míg bekapcsolódtak a környező tájba. A kert kiépítésénél a századforduló kertészeti gyakorlatának legkedveltebb növényfajaival találkozhatunk. A változatosan használt lombhullató és örökzöld növényekkel tették változatossá a kerti képet. A parkból, a parádéskocsiszín mellől két út indult. Az egyik sétaút a Marcaliba (és Somogyzsitfára) vezető úthoz vezetett, és az útnál lévő fehér hídnál végződött, a másik a Várhegy kápolnájához vezetett fel. A Várhegyen a Szent Vendel kápolna előtti gyepes tisztáson, borostyánnal befuttatott talapzatra állították a parádéskocsis emlékére Gábor arkangyal szobrát. A szobor nyugati oldalára kereszt formát ültettek ki buxusból. A gyepes téren akkoriban három homokkő kereszt is állt. 1933-ban Véssey Lajos felesége (Somssich Margit) tervezte meg Csomós Gyula építőmesterrel a kápolna új oltárát. Az oltárt Vizler Nándor asztalosmester készítette el borovi fenyőből. Az új oltárt 1934-ben a kápolna tatarozása után helyezték el. Szintén a tatarozás után készült el a főoltár képe, mely szőcsényi erdőrészt ábrázol és a két mellékkép. A képeket Vésseyné megbízásából egy pesti festőművész festette. A birtok 1945-ig volt Véssey Lajos tulajdonában.